

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI (UE) 2021/1877**z dnia 22 października 2021 r.****w sprawie ram środków na rzecz włączenia w odniesieniu do programów Erasmus+ oraz „Europejski Korpus Solidarności” na lata 2021–2027****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 165 ust. 4 i art. 166 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 15uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/888 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające program „Europejski Korpus Solidarności” oraz uchylające rozporządzenia (UE) 2018/1475 i (UE) nr 375/2014 ⁽²⁾, w szczególności jego art. 16 ust. 2,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rada Europejska wielokrotnie wspominała o potrzebie wzmocnienia i rozszerzenia programu Erasmus+. Ponadto w ramach konsultacji dotyczących śródkresowej oceny programu Erasmus+ (2014–2020) ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1288/2013 ⁽³⁾ oraz programu, który miałby zastąpić ten program ⁽⁴⁾, stwierdzono potrzebę zachowania ciągłości zakresu, architektury i mechanizmów realizacji programu Erasmus+. Jednocześnie stwierdzono potrzebę wprowadzenia szeregu usprawnień, takich jak uczynienie programu Erasmus+ bardziej sprzyjającym włączeniu społecznemu, prostszym i łatwiejszym w zarządzaniu dla beneficjentów.
- (2) Zarówno w rozporządzeniu w sprawie Erasmus+, jak i rozporządzeniu w sprawie programu „Europejski Korpus Solidarności” przewidziano opracowanie przez Komisję ram środków na rzecz włączenia osób o mniejszych szansach ⁽⁵⁾. Biorąc pod uwagę podobieństwa programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności w odniesieniu do niektórych grup docelowych, do których są skierowane (osoby o mniejszych szansach w programie Erasmus+ i osoby młode o mniejszych szansach w programie „Europejski Korpus Solidarności”), wspólny charakter struktur wykonawczych obu programów oraz podobieństwa w strukturze finansowania, należy ustanowić wspólne ramy środków na rzecz włączenia.
- (3) Ramy środków na rzecz włączenia powinny uwzględniać obszary interwencji na rzecz zaradzenia wyzwaniom ogólnosięciowym określone w pkt 4 załącznika III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 ⁽⁶⁾, a także plan prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu na lata 2021–2024. Organizacje, takie jak podmioty otrzymujące dotacje w ramach programów, mają do odegrania kluczową rolę pod względem urzeczywistnienia włączenia, w szczególności pod względem rozwoju organizacyjnego, nabywania i budowania większej zdolności w zakresie realizacji projektów dotyczących włączenia i wymagań dotyczących dostępności, promowania włączenia w całej organizacji, a także pod względem działań informacyjnych i wsparcia skierowanych do uczestników przed rozpoczęciem projektu, w czasie jego realizacji i po jego zakończeniu.

⁽¹⁾ Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 1, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie Erasmus+”.

⁽²⁾ Dz.U. L 202 z 8.6.2021, s. 32. Zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie programu »Europejski Korpus Solidarności«”. Ponadto programy Erasmus+ oraz Europejski Korpus Solidarności będą łącznie dalej zwane „programami”.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1288/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające decyzje nr 1719/2006/WE, 1720/2006/WE i 1298/2008/WE (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 50).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013 (Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 1).

⁽⁵⁾ Definicje „osób o mniejszych szansach” w art. 2 ust. 25 rozporządzenia w sprawie Erasmus+ i „osób młodych o mniejszych szansach” w art. 2 ust. 4 rozporządzenia w sprawie programu „Europejski Korpus Solidarności” są w dużej mierze identyczne. W niniejszej decyzji będą one również nazywane „uczestnikami o mniejszych szansach”.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r. ustanawiające Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy, zmieniające i uchylające decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 466/2014/UE oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 i rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 (Dz.U. L 209 z 14.6.2021, s. 1).

- (4) W niektórych przypadkach osoby o mniejszych szansach rzadziej uczestniczą w przedmiotowych programach z powodów finansowych, czy to ze względu na swoją sytuację ekonomiczną, czy też ze względu na wyższe koszty uczestnictwa wynikające z ich szczególnej sytuacji, co dotyczy często osób z niepełnosprawnościami. W takich przypadkach ich uczestnictwo mogłoby zostać ułatwione poprzez ukierunkowane wsparcie finansowe.
- (5) Brak świadomości dostępności środków przeznaczonych dla osób o mniejszych szansach może prowadzić do mniejszego udziału tych grup docelowych. Konieczne jest zwiększenie wysiłków, aby podnieść poziom ich świadomości i wiedzy na temat istniejących możliwości i sposobów uzyskania do nich dostępu.
- (6) Zachęca się organizacje do traktowania włączenia i różnorodności zgodnie ze swoimi potrzebami i z potrzebami swojej społeczności. Personel zajmujący się konkretnie kwestiami włączenia i różnorodności oraz uczestnikami o mniejszych szansach w swoich organizacjach może korzystać ze współpracy z personelem innych organizacji, aby wspierać osoby o mniejszych szansach. Mogą prowadzić różne formy wsparcia, takie jak sesje szkoleniowe, doświadczenia związane z wzajemnym uczeniem się i możliwości obserwacji pracy, co ma im pomóc w zwiększaniu swoich zdolności w tym zakresie.
- (7) Zdecydowane wspierające podejście do uczestników o mniejszych szansach ma kluczowe znaczenie dla pomocy w usuwaniu przeszkód uniemożliwiających im pełne uczestnictwo w programach.
- (8) Włączenie i różnorodność stanowią część kryteriów wyboru wniosków o finansowanie i alokacji wsparcia finansowego. Projektom o wysokiej jakości, w których w sposób aktywny uwzględniono włączenie i różnorodność, i które angażują uczestników o mniejszych szansach, należy przyznać priorytet w procesie przyznawania dofinansowania.
- (9) Do osób o mniejszych szansach należy dotrzeć w ich własnym otoczeniu dzięki dostosowaniu podejścia do ich szczególnych potrzeb informacyjnych i w zakresie dostępności. Ważnym czynnikiem skutecznego docierania z informacjami do niedostatecznie reprezentowanych grup jest współpraca z zainteresowanymi stronami pracującymi z tymi grupami docelowymi oraz zaangażowanie użytkowników na szczeblu lokalnym i regionalnym.
- (10) Specjalne działania monitorujące, wykorzystujące zestaw konkretnych wskaźników powinny zapewnić dane jakościowe i ilościowe, aby stopniowo wspierać w jeszcze bardziej strategiczny i ukierunkowany sposób wykorzystanie budżetu dostępnego w ramach programów.
- (11) Środki na rzecz włączenia mogą już funkcjonować w kontekście krajowym. Komplementarność i synergia ze środkami wprowadzonymi w życie niniejszymi ramami mogą przyczynić się do wywarcia większego wpływu przez docieranie do uczestników o mniejszych szansach i wspieranie ich.
- (12) Niniejsza decyzja oraz plany działania zapewniające włączenie nie powinny naruszać praw podstawowych i powinny być zgodne z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (⁽⁷⁾). Powinny one również zapewnić pełne poszanowanie prawa do niedyskryminacji i promować stosowanie art. 21 Karty.
- (13) Podmioty zaangażowane w proces podnoszenia poziomu włączenia społecznego i różnorodności w ramach programu Erasmus+ i programu „Europejski Korpus Solidarności” są zróżnicowane i przyczyniają się do opracowania pomysłów oraz nowych lub ulepszonych mechanizmów, a także działają jako kluczowi propagatorzy starań na rzecz włączenia i różnorodności,

---

(⁷) Zwanej dalej „Kartą”.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

1. Niniejszą decyzją ustanawia się ramy środków na rzecz włączenia dla programów Erasmus+ oraz „Europejski Korpus Solidarności” na okres obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027.
2. Określono w niej cele ram oraz działania i mechanizmy, które należy wdrożyć.

Artykuł 2

Cele ram środków na rzecz włączenia

1. Ogólnym celem ram środków na rzecz włączenia jest ułatwienie dostępu do programu Erasmus+ i programu „Europejski Korpus Solidarności” osobom o mniejszych szansach, zapewnienie wprowadzenia środków mających na celu usunięcie przeszkód, które mogą uniemożliwić taki dostęp, oraz stworzenie podstawy dalszych wytycznych dotyczących wdrażania, jak określono w załączniku. Zgodnie z zasadą, że programy muszą być dostępne dla wszystkich bez względu na bariery, jakie ludzie mogą napotkać, celem jest niepozostawienie nikogo samemu sobie i wspieranie bardziej integracyjnych społeczeństw.
2. Ramy środków na rzecz włączenia mają cztery cele szczególowe:
  - a) uwzględnienie włączenia społecznego i różnorodności jako priorytetu przekrojowego oraz zasady przewodniej;
  - b) zapewnienie uwzględnienia elementów i mechanizmów sprzyjających włączeniu społecznemu w projekcie programów oraz w budżecie przeznaczonym na działania prowadzone w jego ramach, a także dopilnowanie, aby na wszystkich etapach zarządzania programami uwzględniano kwestie włączenia i różnorodności;
  - c) wypracowanie wspólnego zrozumienia pojęcia osób, które można uznać za mające mniejsze szanse, i wspieranie pozytywnego podejścia do różnorodności;
  - d) wspieranie organizacji będących beneficjentami w opracowywaniu większej liczby wysokiej jakości projektów dotyczących włączenia i różnorodności oraz w opracowywaniu i wdrażaniu projektów w sposób bardziej sprzyjający włączeniu i różnorodności.
3. W załączniku do niniejszej decyzji uwzględniono niewyczerpujący wykaz działań, które Komisja podjęła i podejmie w celu zapewnienia wytycznych dotyczących wdrażania środków na rzecz włączenia w programach Erasmus+ i „Europejski Korpus Solidarności”.

ROZDZIAŁ II

ŚRODKI NA RZECZ WŁĄCZENIA

Artykuł 3

Formy uczenia się

Programy oferują elastyczne i dostępne formy uczenia się, aby umożliwić dotarcie do dużych grup docelowych, a tym samym jeszcze bardziej włączyć osoby o mniejszych szansach w działania w zakresie kształcenia i szkolenia, aktywność młodzieży, działalność sportową i solidarnościową.

Artykuł 4

Wsparcie uczestników o mniejszych szansach

Udostępnia się i odpowiednio finansuje mechanizmy mające na celu odpowiednie przygotowanie i wsparcie uczestników o mniejszych szansach przed rozpoczęciem udziału w programach, w czasie ich realizacji i po ich zakończeniu, takie jak wizyty przygotowawcze, wsparcie językowe, wzmocniona opieka mentorska i coaching.

Artykuł 5

Wsparcie na rzecz organizacji

Wprowadza się mechanizmy służące:

- a) wspieraniu organizacji w urzeczywistnianiu włączenia społecznego, szczególnie w zakresie rozwoju organizacyjnego, dostępności i kontaktów z uczestnikami o mniejszych szansach przed rozpoczęciem realizacji projektu, w czasie jego realizacji i po jego zakończeniu. Mogą one przybrać formę działań wspierających na rzecz pracowników zajmujących się konkretnie włączeniem i różnorodnością w organizacjach, takich jak szkolenia i możliwości tworzenia sieci kontaktów w konkretnych dziedzinach, współpracy w celu wspierania osób o mniejszych szansach i zapewniania sprzyjających włączeniu procedur wyboru;
- b) wspieraniu organizacji w pełnieniu ich kluczowej roli polegającej na docieraniu do potencjalnych uczestników o mniejszych szansach i podnoszeniu ich świadomości różnych możliwości i mechanizmów wsparcia, jakie są im oferowane w ramach programów.

Artykuł 6

Wsparcie finansowe

1. W ramach programów zapewnia się odpowiedni poziom wsparcia finansowego uczestników o mniejszych szansach, co sprzyja eliminowaniu barier, które uniemożliwiają im udział w działaniach realizowanych w ramach programu na takich samych zasadach jak rówieśnicy. Dotyczy to także uwzględnienia najbardziej odpowiednich mechanizmów udzielania takiego wsparcia.
2. W ramach programów udostępnia się zwiększone wsparcie finansowe na rzecz organizacji pracujących z uczestnikami o mniejszych szansach, uznając dodatkowe starania podejmowane w celu skutecznego zaangażowania tych grup docelowych w działania realizowane w ramach projektu.

Artykuł 7

Proces wyboru

W procesie przyznawania dotacji pierwszeństwo mogą otrzymywać projekty wysokiej jakości, w ramach których prowadzone są aktywne działania na rzecz włączenia i zaangażowania uczestników o mniejszych szansach.

Artykuł 8

Przyjazne dla użytkownika dokumenty programu

W ramach programów zapewnia się, aby wnioski i dokumenty referencyjne były przyjazne dla użytkownika, dostępne i możliwe do uzyskania w różnych językach. W celu wspierania potrzeb osób o mniejszych szansach dokumenty te powinny charakteryzować się przejrzystą strukturą i prostym językiem.

Artykuł 9

Działania szkoleniowe

W ramach programów można zapewnić dofinansowanie na potrzeby działań szkoleniowych mające na celu włączenie osób o mniejszych szansach m.in. dla ekspertów, praktyków, pracowników organizacji i uczestników. Te działania szkoleniowe mają na celu stworzenie możliwości wymiany najlepszych praktyk, budowanie kompetencji i zachęcanie do innowacyjnych pomysłów dotyczących środków na rzecz włączenia.

*Artykuł 10***Podejście wspierające**

Programy zapewniają jakościowe wsparcie środków na rzecz włączenia za pośrednictwem agencji narodowych programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności oraz Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA), a także poprzez struktury takie jak centra zasobów SALTO w zakresie włączenia i różnorodności.

*Artykuł 11***Działania komunikacyjne**

W przypadku każdej kategorii uczestników o mniejszych szansach konieczne może być przekazywanie informacji i podniesienie świadomości w zakresie możliwości oferowanych przez programy oraz mechanizmy wsparcia włączenia społecznego, a także dostosowanie ich do kontekstu krajowego i sektorowego. Aby to osiągnąć, organizacje wdrażające zachęca się do przekazywania odpowiednich i dostępnych materiałów informacyjnych, ustanawiania różnych kanałów prowadzenia działań środowiskowych i informacyjnych, wymiany najlepszych praktyk oraz aktywnego docierania do organizacji prowadzących działalność w dziedzinach związanych z włączeniem społecznym i różnorodnością oraz nawiązywania z nimi kontaktów. Zadania te będą prowadzone w szczególności przez agencje narodowe Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności. Aby wesprzeć realizację tych zadań, agencje narodowe wyznaczają urzędników ds. włączenia i różnorodności.

ROZDZIAŁ III

MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ*Artykuł 12***Działania w zakresie monitoringu**

1. W czasie realizacji programów gromadzone są odpowiednie dane, w szczególności przez Komisję oraz agencje narodowe programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności oraz EACEA, za pośrednictwem różnych źródeł, takich jak narzędzia informatyczne wspierające realizację programów lub ankiety prowadzone wśród uczestników.
2. Zadania związane z monitorowaniem będą wykonywane przez Komisję przy wsparciu agencji narodowych programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności oraz EACEA, a także z wykorzystaniem analizy *ad hoc*, przy jednoczesnym poszanowaniu obowiązujących przepisów i procedur w zakresie ochrony danych dotyczących przetwarzania danych wrażliwych.

*Artykuł 13***Plany działania na rzecz włączenia**

1. W oparciu o niniejsze ramy środków na rzecz włączenia agencje narodowe programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności opracowują – jako integralną część swoich programów prac – plany działania na rzecz włączenia, uwzględniając w sposób szczególny konkretne wyzwania związane z dostępem do programów w kontekście krajowym. Będą one regularnie składały Komisji sprawozdania w sprawie postępów poczynionych przy wdrażaniu ich planu działania na rzecz włączenia.
2. Komisja regularnie monitoruje realizację tych planów działania na rzecz włączenia.
3. W razie potrzeby Komisja kieruje do agencji narodowych zalecenia i uwagi dotyczące ich planów działania na rzecz włączenia w celu poprawy koncepcji, realizacji i działań następczych w odniesieniu do treści tych planów działania.

*Artykuł 14***Sprawozdawczość**

Komisja regularnie publikuje sprawozdania z postępów we wprowadzaniu środków na rzecz włączenia, w szczególności w drodze śródkresowej oceny programów i rocznych działań sprawozdawczych.

*Artykuł 15***Komplementarność oraz synergie**

1. Wdrażając środki na rzecz włączenia, agencje narodowe mogą zapewnić komplementarność z innymi istniejącymi krajowymi środkami na rzecz włączenia, aby zmaksymalizować wpływ tych starań na uczestników o mniejszych szansach.
2. Należy dążyć do synergii z innymi funduszami unijnymi i krajowymi, aby umożliwić większy wpływ i wsparcie w odniesieniu do osób o mniejszych szansach.

ROZDZIAŁ IV

PRZEPISY KOŃCOWE*Artykuł 16***Współtworzenie**

1. Wdrażanie tych środków w celu zwiększenia poziomu włączenia społecznego i różnorodności w ramach programów odbywa się w duchu współtworzenia, w stałym dialogu z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w szczególności z międzynarodowymi i krajowymi organizacjami oraz sieciami prowadzącymi działalność w dziedzinie włączenia społecznego i różnorodności, ekspertami, praktykami i samymi uczestnikami, agencjami narodowymi programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności, EACEA, centrami zasobów SALTO, Komitetem ds. Programu Erasmus+, a także przedstawicielami innych instytucji Unii.
2. Dialog ten może się odbywać w różnych okolicznościach, poczynwszy od wydarzeń europejskich po działalność grup roboczych *ad hoc*, ukierunkowane konsultacje oraz możliwości szkolenia i tworzenia sieci kontaktów – odbywające się fizycznie, online albo w trybie hybrydowym.

*Artykuł 17***Wejście w życie**

Niniejsza decyzja wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia 22 października 2021 r.

W imieniu Komisji
Ursula VON DER LEYEN
Przewodnicząca

ZAŁĄCZNIK

Wytyczne dotyczące wprowadzania środków na rzecz włączenia w ramach programu Erasmus+ oraz programu „Europejski Korpus Solidarności”

W porozumieniu z zainteresowanymi stronami Komisja może dalej opracowywać szczegółowe dane dotyczące wdrażania środków na rzecz włączenia określonych w niniejszej decyzji w formie wytycznych dotyczących wprowadzania, które będą opracowywane i aktualizowane przez cały okres trwania programu Erasmus+ i programu „Europejski Korpus Solidarności” na lata 2021–2027.

Poniższe wytyczne mogą być opracowywane i stopniowo doskonalone w ramach zwykłego cyklu życia programu:

1. **dokumenty referencyjne dotyczące programu:** Komisja może udzielać zainteresowanym stronom wytycznych dotyczących sposobów wdrażania środków na rzecz włączenia i różnorodności w dokumentach takich jak zaproszenie do składania wniosków i przewodnikach po programach, w wytycznych dla ekspertów oceniających wnioski dotyczące projektów, a także w formularzach wniosków i innych dokumentach technicznych, takich jak strategia na rzecz włączenia społecznego i różnorodności⁽¹⁾;

2. **działania prowadzone w ramach zarządzania agencjami narodowymi Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności:** w ramach procesu okresowej oceny agencje narodowe przekazują informacje na temat wpływu ich planów krajowych w dziedzinie włączenia społecznego i różnorodności oraz sposobu, w jaki przyczyniają się one do realizacji ogólnych celów programów w zakresie włączenia i różnorodności na szczeblu Unii;

3. **materiały informacyjne oraz strategiczne wytyczne:** oprócz dokumentów referencyjnych dotyczących programu Komisja może opracować dalsze wytyczne zawierające przydatne zalecenia, informacje na temat osiągniętych sukcesów i dobre praktyki, skierowane do agencji narodowych Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności oraz Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA), organizacji beneficjentów i potencjalnych uczestników o mniejszych szansach w celu jakościowego wsparcia wdrażania środków na rzecz włączenia społecznego i różnorodności, a także w celu podniesienia świadomości poszczególnych oferowanych możliwości. Te materiały i wytyczne są opracowywane we współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami w tej dziedzinie.

W stosownych przypadkach Komisja, przy wsparciu odpowiednich struktur wykonawczych, zapewnia szeroki zasięg materiałów, o których mowa w pkt 3 akapitu drugiego. Odbywa się to za pośrednictwem specjalnych stron internetowych, kanałów mediów społecznościowych i innych form komunikacji, w duchu zapewnienia widoczności i świadomości wśród potencjalnych beneficjentów i uczestników o mniejszych szansach, jak również w celu promowania czynnego zaangażowania tych potencjalnych beneficjentów i uczestników o mniejszych szansach w proces współtworzenia bardziej integracyjnych i zróżnicowanych programów Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity_pl